

RUCH PRZECIWGRUŻLICZY

ORGAN LWOWSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO TOWARZYSTWA
PRZECIWGRUŻLICZEGO I LWOWSKIEGO TOWARZYSTWA
WALKI Z GRUŻLICĄ

MIESIĘCZNIK

Prenumerata roczna 12 zł.

Konto P. K. O. 153.169

Redaktor: Dr. LESŁAW WĘGRZYNOWSKI

Sekretarz redakcji: Dr. LUDWIK PTASZEK

Komitet redakcyjny: Dr. L. BERGER, Dr. S. HAMERSKI, Dr. S. HORNUNG, Dr. A. KARZYŃSKI, Dr. M. KRASOWSKA, Dr. W. MAJEWSKI, Doc. Dr. A. SABATOWSKI, Dr. Z. TOMANEK, Dr. J. WYSOCKI

Adres Redakcji i Administracji: LWÓW, ul. LINDEGO 5. Tel. 227-11

Treść: 1) Sprawozdanie z działalności Śląskiego T-wa Przeciwgruźliczego w Katowicach za rok 1935. 2) L. Węgrzynowski: Sprawozdanie z działalności T-wa Walki z Gruźlicą we Lwowie, za rok 1935 (c. d.). 3) Znaczki jubileuszowe Lecznicy w Hołosku i Lwowskiego T-wa Walki z Gruźlicą.

**PRZETWORY
WAPNIOWE**

„CALCIUM-SANDOZ“

w postaci ampułek do zastrzyków dożylnych

i domięśniowych

granulek

tabletek czekoladowych

tabletek musujących

są w ręku lekarza doskonałym orężem w walce z gruźlicą.

CHEMICZNA FABRYKA dawn. SANDOZ, BAZYLEA, Szwajcaria

Przedstawicielstwo na Polskę: „CHEMOFARM“ • Lwów • Kilińskiego 3

Współpracownik naukowy: Inż. K. A. SOMMER • Warszawa • Wileńska 7/5

Spluwaczki tekturowe

po użyciu do spalenia,
higieniczne 15 gr. szt.

Spluwaczki kieszonkowe

szklane 60 gr. sztuka
hurtownie 50 gr. sztuka

D O N A B Y C I A

T-WO WALKI Z GRUŻLICA
LWÓW, LINDEGO 5, TEL. 227-11

Broszura

Broszura

„CO TO JEST GRUŻLICA”

wydanie polskie i ruskie 10 gr. szt., 100 szt. 8 zł, 500 szt. 35 zł.

Do nabycia:

LWOWSKIE TOWARZYSTWO WALKI Z GRUŻLICA
Lwów, Lindego 5.

APARATY DO ODMY

modyf. D-ra **WĘGRZYŃSKIEGO**

TANIE I WYGODNE W UŻYCIU

UNJA STRAŻACKA

Fabryka motopomp, narzędzi
i samochodów pożarniczych
LWÓW • ul. Lekarska 3
TELEFON 214-84

POLECA: gaśnice, wszelki
sprzęt przeciwpożarowy,
wykonuje karoserie sanitarne

WINA KURACYJNE
poleca **EDMUND RIEDL**
Lwów, Rutowskiego 3

Dr. R. EPLER-
Dr. Br. LOEWENHECK
ANALIZY LEKARSKIE
Lwów, Asnyka 2, tel. 254-08
godz. przyjęć 8-14 i 16-19

RUCH PRZECIWGRUŻLICZY

ORGAN LWOWSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO TOWARZYSTWA
PRZECIWGRUŻLICZEGO I LWOWSKIEGO TOWARZYSTWA
WALKI Z GRUŻLICĄ

MIESIĘCZNIK

Redaktor: Dr. LESŁAW WĘGRZYNOWSKI

Sekretarz redakcji: Dr. LUDWIK PTASZEK

Adres Redakcji i Administracji: LWÓW, ul. LINDEGO 5. Tel. 227-11

SPRAWOZDANIE

z działalności Śląskiego Towarzystwa Walki z gruźlicą
w Katowicach za rok 1935.

I.

Organizacja.

Reskryptem z dnia 24 września 1924 r. wezwał Urząd Wojewódzki Śląski Zarząd Polskiego Czerwonego Krzyża na Okręg Śląski do zorganizowania społecznej walki z gruźlicą na terenie Województwa Śląskiego. W tym celu utworzono w grudniu 1924 roku przy Czerwonym Krzyżu osobną Sekcję walki z gruźlicą. Agendy tej sekcji z biegiem czasu tak się rozrosły, że Walne Zebranie z dnia 22 marca 1927 r. postanowiło przekształcić Sekcję na samodzielne Towarzystwo Walki z gruźlicą w Katowicach, które też zostało zarejestrowane dnia 16 stycznia 1929 r.

Na Walnym Zebraniu Towarzystwa, odbytym w dniu 11-go marca 1935 r. uchwalono statut, dostosowany do nowego prawa o stowarzyszeniach. Nowy statut został zatwierdzony przez wojewodę śląskiego postanowieniem z dnia 13 maja 1935 roku Nr. B. A. 132/188. Sprawę tę wciągnięto w dniu 15 maja 1935 r. do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Wojewódzkiego Śl. pod Nr. 333, Towarzystwo zaś zostało o tem powiadomione przez Urząd Wojewódzki Śląski w Katowicach — Wydział Bezpieczeństwa Publicznego, pismem z dnia 21 maja 1935 r. L. B. A. 132/188. Zarejestrowanie stowarzyszenia „Śląskie Towarzystwo Walki z gruźlicą w Katowicach“ zostało ogłoszone w Monitorze Polskim Nr. 166 z 1935 r. str. 3.

Do Zarządu Śl. Towarzystwa Walki z gruźlicą należy 11 osób wybranych przez Walne Zebranie na przeciąg trzech lat, delegat Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, którego nazwisko

podaje Zarząd T-wa Walnemu Zebraniu do wiadomości oraz patron „Domu Macierzystego Sióstr przy Polskim Czerwonym Krzyżu“ w Katowicach, każdorazowo zatwierdzony przez Walne Zebranie Twa.

W roku 1935 w skład Zarządu wchodził: 1) emer. wicewojewoda śląski p. Zygmunt Żurawski — prezes; 2) Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim p. Dr. Karol Sęczyk — wiceprezes; 3) Naczelnik Wydziału Budżetowo-Gospodarczego w Urzędzie Wojewódzkim p. Karol Piechaczek — sekretarz i skarbnik; 4) p. Fryderyk Antes, burmistrz miasta Tarnowskich Gór; 5) p. Karol Grzesik, burmistrz miasta Chorzowa i marszałek Sejmu Śl.; 6) p. Dr. Antoni Gunia, dyrektor Zakładu Ubezpiec. Społ. w Chorzowie; 7) p. Kazimierz Kaute, emer. dyrektor Urzędu Poczt i Telegrafów w Cieszynie; 8) p. Dr. Michał Kołoczek, lekarz powiatowy w Katowicach; 9) p. Jan Koj, burmistrz miasta Mikołowa; 10) p. Dr. Alojzy Pawelec, senator, Wodzisław; 11) p. Stanisław Szkudlarz, wiceburmistrz miasta Katowic; 12) p. Roman Richter, wicestarosta katowicki.

Do Komisji Rewizyjnej należą 3 osoby, a mianowicie: 1) p. Kostrowa, inspektor magistracki z Chorzowa; 2) p. Przytoliński, inspektor magistracki z Katowic; 3) p. Bąk, insp. biur. Wydziału Powiatowego w Katowicach.

II.

Cel i środki działania.

1) Celem stowarzyszenia jest organizowanie walki z gruźlicą na obszarze województwa śląskiego.

2) Środki działania: a) zespolenie i skoordynowanie akcji zwalczania gruźlicy, prowadzonej przez instytucje społeczne, samorządowe, ubezpieczeniowe i t. p.; b) zakładanie schronisk dla osób dotkniętych gruźlicą rozpadową, sanatorjów dla gruźliczych uleczalnych oraz przychodni przeciwgruźliczych i t. p., jakoteż kontrola działalności tych instytucyj; c) udzielanie władzom i instytucjom sanitarnym opinii i przedkładanie wniosków w sprawach walki z gruźlicą; d) organizacja propagandy przeciwgruźliczej; e) zbieranie danych o stanie gruźlicy i zestawianie odpowiednich sprawozdań; f) materialne środki czerpie stowarzyszenie: z dochodów majątku, subwencyj władz państwowych i samorządowych, darów, zapisów, składek członkowskich i t. p.; g) poza tym stowarzyszenie posługuje się innymi dozwolonymi przez prawo środkami, zmierzającymi do osiągnięcia jego zadań.

Członkostwo.

Członkowie stowarzyszenia dzielą się na: a) zwyczajnych, b) wspierających, c) honorowych, d) nadzwyczajnych.

Nabycie członkostwa: ad a) Członkami zwyczajnymi mogą być: 1) osoby fizyczne, korzystające w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, które zobowiążą się do płacenia rocznej składki w minimalnej wysokości 50 zł oraz 2) zrzeszenia i osoby prawne, które mają jako jedno ze swoich zadań zwalczanie gruźlicy lub zainteresowanie w zwalczaniu gruźlicy; wysokość składki tych członków ustala przy ich przyjęciu Zarząd Tow.

ad b) Członkami wspierającymi mogą być wszelkie osoby prawne prawa publicznego i prywatnego (samorządy terytorialne, instytucje ubezpieczeń społecznych, społeczne związki i stowarzyszenia), które zobowiążą się płacić roczną składkę minimalnej wysokości 100 zł.

ad c) Członkami honorowymi mogą być osoby szczególnie zasłużone około rozwoju Towarzystwa. Godność członka honorowego nadaje Walne Zebranie na wniosek Zarządu.

ad d) Członkami nadzwyczajnymi mogą być wszelkie inne osoby fizyczne, korzystające w pełni z praw cywilnych i obywatelskich oraz inne osoby prawne, które płacić będą roczne składki w wysokości ustalonej przez Walne Zebranie w budżecie, jednakowoż najmniej 3 zł.

III.

Sprawozdanie ogólne.

Przedkładając Walnemu Zebraniu niniejsze sprawozdanie wraz z zamknięciem rachunkowym za rok 1935 i bilansem na dzień 31 grudnia 1935 r. oraz preliminarz budżetowy na rok 1936, nadmieniamy, że działalność Twa w roku sprawozdawczym, analogicznie jak w roku 1934, stała pod wpływem przesilenia gospodarczego. Program prac w dziedzinie walki z gruźlicą (zgodnie z § 2 statutu) tylko częściowo mógł być przeprowadzony, gdyż był oparty o minimalne dochody. Rozwinięcie większej akcji walki z gruźlicą, której wobec wielkiej nędzy panującej w województwie śląskim domagało się społeczeństwo, napotykało na nieprzezwyciężone trudności ze względu na brak funduszy.

Nawiązując do sprawozdania 1934 r. oraz chcąc zadośćuczynić przepisom statutu Twa i rozpowszechnić społeczną walkę z gruźlicą wśród ludności na terenie województwa — Zarząd prowadził akcję organizowania oddziałów Śl. Towarzystwa Walki z gruźlicą w różnych miejscowościach województwa. W obecnych warunkach akcja ta jest bardzo trudna do przeprowadzenia. Oddziały T-wa istnieją lub znajdują się w stadium organizacji w Cieszynie, Chorzowie i Bielsku.

IV.

*Sprawozdanie szczegółowe.*a) *Sprawy administracyjne.*

Sprawy karno-administracyjne, rachunkowo-kasowe i kancelaryjno-manipulacyjne załatwiał prezes i sekretarz Twa przy pomocy funkcjonariuszów biura Polskiego Czerwonego Krzyża. Towarzystwo opłacało jednego urzędnika biura P. C. K. w XI grupie uposażeniowej urzędników państwowych lub wojewódzkich. Biuro Śl. Towarzystwa Walki z gruźlicą mieści się w Katowicach przy ul. Andrzeja L. 9. Godziny urzędowania od 8—15. W roku sprawozdawczym załatwiono i wysłano 2979 pism. Oprócz tego opracowano uchwalono i wprowadzono w życie nowy statut T-wa oraz opracowano regulamin dla oddziałów.

Obrót kasowy wynosił w dochodach	195.342,56 zł
a w rozchodach łącznie z kosztami na rozbudowę Ośrodka Zdrowia w Lipinach	225.567,74 zł

Jak z wyżej naprowadzonych danych wynika, praca biurowa Twa jest bardzo ożywiona, a załatwienie wszystkich tych spraw wymagało dużo wysiłku prezesa, sekretarza (skarbnika) i personelu biurowego P. C. K.

b) *Sprawy sanitarne.*

Sprawy sanitarno-lecznicze załatwiało biuro Twa w porozumieniu lub pod nadzorem wiceprezesa.

c) *Przychodnie przeciwgruźlicze.*

W nowoczesnej walce społecznej z gruźlicą najwybitniejszą rolę odgrywają „Przychodnie przeciwgruźlicze“. Są one jakoby „mackami“ w walce społecznej z gruźlicą. Aby móc skutecznie przeciwdziałać szerzeniu się gruźlicy, przychodnie uważają za jedno ze swych zadań:

1) wyszukiwanie wypadków gruźlicy i ich rejestrowanie oraz otaczanie opieką chorych i ich rodzin; 2) uświadomienie gruźliczo-chorych lub gruźlicą zagrożonych, sprawdzanie, czy przepisy lekarskie zostały należycie wykonane odnośnie do zabezpieczenia zdrowych — przede wszystkim dzieci — przed zakażeniem.

W roku sprawozdawczym Two utrzymywało 17 przychodni przeciwgruźliczych w szczególności: w Bielsku, w Brzezinach Śl., w Bielszowicach, w Cieszynie, w Katowicach, w Chorzowie, w Mysłowicach, w Nowej Wsi, w Mikołowie, w Rybniku, w Siemianowicach, w Szopienicach, w Piekarach Śl., w Świętochłowicach, w Tarnowskich Górach, w Wodzisławiu, w końcu w Pszczyźnie, gdzie przychodnię przeciwgruźliczą uruchomiono w dniu 1 sierpnia 1935 r.

Oprócz tego starano się uruchomić filię cieszyńskiej przychodni przeciwgruźliczej w Skoczowie; miejscowe trudności techniczne nie pozwoliły jednak na razie na przeprowadzenie tego planu.

Jak z powyższego zestawienia wynika, wielką część z tych przychodni — bo aż 10 — znajduje się w centrum przemysłowym. Odpowiada to naszemu doświadczeniu, że w tej części województwa gruźlica najwięcej się rozwija. Na to składa się cały szereg przyczyn.

Pod opieką przychodni znajdowało się w roku sprawozdawczym 25.968 osób. Personel w przychodniach składał się z 18 lekarzy, w szczególności 17 lekarzy praktycznych i 1 lekarza rentgenologa. Zadaniem lekarza przychodni jest badanie i wczesne rozpoznawanie gruźlicy oraz ustalenie planu leczenia. Poza tym pracowało w przychodniach 18 pielęgniarek — poradniarek.

Pielęgniarki prowadzą przychodnie, w których, prócz służby pomocniczej przy lekarzu, prowadzą rejestrację i statystykę chorych, dokonywują wstrzykiwań, rozdzielają środki dezynfekcyjne, lekarstwa, mleko i inne artykuły żywnościowe, opiekują się chorymi i ich rodziną, starają się o umieszczenie chorych w szpitalach, a dzieci na koloniach leczniczych lub wakacyjnych i t. d.

Badania lekarskie odbywały się dwa i więcej razy tygodniowo w przychodniach. Poradnie były czynne przez 3.932 dni. Porad lekarskich udzielono 16.402 osobom, a zbadano 12.433 osób. Poradniarki w roku sprawozdawczym przeprowadziły 8.258 wywiadów u 4.826 rodzin.

Dla dezynfekcji oraz w związku z akcją zapobiegawczą i propagandową Śl. Towarzystwo wydało w roku sprawozdawczym: 1.114 kg lizolu, 605 kg mydła, 765 sztuk sopluczek kieszonkowych, 112 sztuk sopluczek, 113 termometrów, 41 poduszek gumowych, 26 basenów, 2 łóżka.

Przy wszystkich poradniach czynne są gabinety naświetlań lampami kwarcowymi, których Towarzystwo posiada 23, a Soluxów 3. Ogólna liczba naświetlań w roku sprawozdawczym wynosiła 52.140, a naświetlano 3.828 osób. Z naświetlań lampami kwarcowymi korzystają przeważnie dzieci.

Przy niektórych przychodniach czynne są również laboratoria dla badań mikroskopowych. Ogólna liczba badań mikroskopowych wynosiła w roku sprawozdawczym 3.000 u 2.339 osób. Przychodnie w Szopienicach, Mysłowicach, Nowej Wsi, Mikołowie, Piekarach Śl., Brzezinach, Siemianowicach korzystają z laboratorium w Katowicach. Prześwietleń rentgenowskich dokonano 250.

Doleczanie i dożywianie.

Śl. Towarzystwo Walki z gruźlicą prowadzi również nadprogramowo leczenie i dożywianie osób zagrożonych gruźlicą, przede wszystkim dzieci. Niebezpieczeństwo bowiem zakażenia dla domowników, szczególnie dzieci, stykających się z osobami gruźliczymi, jest tem większe, im słabsza jest ich konstytucja fizyczna. Dożywianie to jest za skromne, ażeby mogło decydować o wynikach, jednakże stanowi ono czynnik przyciągający

chorych, którzy — jak to często się u gruźliczych widzi — są tak lekkomyślni, że żadne dobre rady nie znajdują u nich posłuchu, a tylko ta pewna pomoc żywnościowa przywiązuje ich do przychodni. W roku sprawozdawczym wydano w poradniach przeciwgruźliczych:

a) 1.649 kg tranu i emulsji tranowej, b) 3.715 amp. calc. gluconatum dla iniekcji, c) 27.4 kg calc. lacticum, d) 587 but. syropu Famela, Cresolanu, Siroliny i sulfogwajakol, e) 73.5 kg Jemaltu, f) 185.365 l mleka, g) 536 kg masła, h) 106.055 kg mąki, i) 15.929 kg chleba, j) 16.175 kostek kawy, k) 299 kg cukru, l) 39 kg kakao.

Leczenie szpitalne i zakładanie odmy sztucznej.

Wobec ogromnej ilości zachorzeń, zrozumiałe jest, że Śl. Towarzystwo Walki z gruźlicą przyjść może nie we wszystkich wypadkach z doraźną pomocą. Leczenie szpitalne nie może się zatem odbywać w tych rozmiarach, w jakich zachodzi rzeczywista potrzeba. Pomoc samorządów i związków komunalnych w tym kierunku w wielu wypadkach jest mało wydatna, choć opieka nad ubogimi gruźliczymi należy do ich ustawowych obowiązków i leży w ich własnym interesie ze względu na źródło zarazy. Zadaniem władz będzie wpłynąć na samorzady miejskie i wiejskie oraz związki komunalne, by w corocznych budżetach swoich uwzględniały potrzeby ubogiej miejscowej chorej ludności.

Niemniej Two poczyniło starania w kierunku doraźnej opieki nad chorymi, co dało niezłe dodatnie wyniki. Nawiązano kontakt z magistratem m. Katowic, który w swoim szpitalu zarezerwował większą ilość łóżek dla chorych, gdzie zabiegi lecznicze wykonywane będą w przyszłości u miejscowych chorych na rachunek magistratu, a u chorych z innych miejscowości po cenach ulgowych, przyczem różnicę kosztów Śl. Towarzystwo pokrywać będzie z własnych funduszy. W roku 1935 z ramienia Towarzystwa Walki z gruźlicą, magistratów i urzędów gminnych oddano 315 chorych w leczenie szpitalne lub sanatoryjne. Ponieważ dla umieszczenia wszystkich w szpitalach i sanatorjach brak miejsca i funduszy, Two ucieka się do tańszych, lecz niemniej skutecznych środków zaradczych, jakim jest ambulatoryjne leczenie odmą sztuczną. W tym celu nawiązano stosunki z licznymi szpitalami, gdzie odmę sztuczną stosuje się na dogodnych dla Two warunkach. Na koszt Two założono w roku sprawozdawczym 76 odm sztucznych i dokonano 1.197 dopełnień. Stosowanie tego zabiegu leczniczego okazało się bardzo skuteczne i dało w ponad 50% wypadków ustanie prątkowania. Chorzy leczący się odmą nie są krępowani w swoim zawodzie i żyją w zwykłych warunkach domowych. Leczenie odmą ma duże znaczenie zapobiegawcze: około 50% leczonych tą metodą przestaje prątkować, co jest równoznaczne z wygaśnięciem wielkiej ilości ognisk zakażenia.

Sprawy finansowe.

Wydatki Śl. Towarzystwa Walki z gruźlicą w roku sprawozdawczym wynosiły 160.196,01 zł, nie wliczając w powyższe wartość bezpłatnego pomieszczenia poradni, kosztów opału, światła oraz świadczeń w naturze, jakie Two otrzymało od niżej podanych instytucyj. Polski Czerwony Krzyż — Okręg Śląski przydzielił do pracy w przychodniach 2 pielęgniarki oraz inspektorę pielęgniarską i opłaca te siły z własnych funduszów.

1. Magistrat, Katowice, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

2. Magistrat, Siemianowice, daje bezpłatnie lokal, opał i światło i częściowo opłaca utrzymanie porządku.

3. Magistrat, Mysłowice, daje bezpłatnie lokal, opał i światło.

4. Magistrat, Szopienice, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

5. Magistrat, Mikołów, daje bezpłatnie lokal, opał i światło.

6. Urząd Gminny, Nowa Wieś, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

7. Starostwo, Świętochłowice, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

8. Urząd Gminny, Brzeziny Śl., daje bezpłatnie lokal, opał i światło.

Urząd Gminny, Piekary Śl., daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

10. Magistrat, Tarn. Góry, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

11. Magistrat, Chorzów, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

12. Magistrat, Wodzisław, daje bezpłatnie lokal, opał i światło.

13. Magistrat, Rybnik, daje bezpłatnie lokal, opał i utrzymanie porządku.

14. Magistrat, Bielsko, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

15. Ubezpieczalnia Społeczna, Cieszyn, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

16. Urząd Gminny, Bielszowice, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

17. Magistrat, Pszczyzna, daje bezpłatnie lokal, opał, światło i utrzymanie porządku.

W szczegółach wydatki budżetowe Śląskiego Towarzystwa Walki z gruźlicą na rok 1935 przedstawiają się, jak następuje:

1) Uposażenie.

a) uposażenie lekarzy za godziny przyjęć	26.435.— zł
b) uposażenie lekarza ftizjologa	—
c) uposażenie pielęgniarek	57.240.— „
d) uposażenie inspektorki pielęgniarskiej	—
e) uposażenie jednej siły biurowej	2.400.— „

2) *Inne wydatki osobowe:*

a) dopłaty do składek ubezpieczeniowych	206.26 zł
b) zapomogi, zapłaty za godziny nadliczbowe	311.50 „

3) *Podróże służbowe:*

a) poradniarek, inspektorki i siły biurowej	1 971.82 zł
b) inne podróże służbowe	84.30 „

4) *Pomieszczenie przychodni:*

a) w Katowicach	1 731.46 zł
b) w Świętochłowicach	144.90 „
c) w Nowej Wsi	50.65 „
d) w Chorzowie	133.70 „
e) w Bielszowicach	54.65 „
f) w Mikułowie	542.40 „
g) w Siemianowicach	255.95 „
h) w Szopienicach	—
i) w Mysłowicach	532.34 „
j) w Brzezinach Śl.	293.— „
k) w Piekarach Śl.	54.— „
l) w Tarnowskich Górach	1.95 „
m) w Rybniku	10.55 „
n) w Wodzisławiu	232.28 „
o) w Cieszynie	—
p) w Pszczynie	—
r) Powiatowy Ośrodek Zdrowia w Lipinach — wydatki na uruchomienie przychodni	2 420.— „
s) drobne remonty, konserwacje i instalacje we wszystkich przychodniach	93.31 „

5) *Utrzymanie biura:*

a) materiały pisarskie w biurze i, przychodniach przeciwgruźliczych	503.45 „
b) druki potrzebne do rejestracji	1 162.74 „
c) abonament czasopism i zakup dzieł	285.05 „

6) *Inwentarz biurowy*

791.30 zł

7) *Wydatki pocztowe:*

a) ryczałt dla Instytutu Społecznego przy P. C. K. za używanie telefonu i wydatki pocztowe	1 080.— „
b) porto w poszczególnych przychodniach	165.85 „
c) wysyłka paczek, druków i opłaty manipulacyj- ne, bankowe i inne	569.22 zł

8) *Inne wydatki:*

a) prowizje w Banku Gospodarstwa Krajowego od złożonych efektów	301.09 „
b) drukowanie ulotek i broszur	517.60 „
c) koszty urządzenia „Dni“ i odprowadzenie 20% z wpływów do Związku	1 110.10 „
d) inne nieprzewidziane wydatki	337.36 „

<i>9) Inwentarz specjalny:</i>	
a) na zakupienie instrumentów i t. p.	1.904.49 zł
b) na zakupienie aparatu rentgenowskiego	—
c) na uzupełnienie drobnych naczyń i t. d.	456.35 „
<i>10) Przybory laboratoryjne i środki dezynfekcyjne:</i>	
a) lyzci — dezynfekcja	2.561.83 „
b) środki do badania płwocin i inne	715.69 „
c) przybory do gabinetu rentgenowskiego	515.25 „
d) zakupienie sopluczek, termometrów	796.71 „
<i>11) Leczenie i dożywanie chorych:</i>	
a) zakupienie lekarstw	7.680.10 „
b) naświetlania lampami kwarcowymi	901.25 „
c) leczenie specjalne: sanatoryjne, szpitalne, odma sztuczną	7.100.10 „
d) dożywanie — mleko	35.193.51 „
<i>12) Zapomogi dla chorych:</i>	
	340.95 „
<i>13) Częściowe koszty rozbudowy Ośrodka Zdrowia w Lipinach</i>	
	65.371.73 „
	<hr/>
Razem	225.567.74 zł

Na pokrycie wydatków Towarzystwo Walki z gruźlicą zebrało następujące fundusze:

1) Składki członkowskie	1.707.85 zł
2) Kupony od papierów procentowych i odsetki	25.615.01 „
3) Z akcji „Dni Przeciwgruźliczych“	5.937.80 „
4) Subwencje Instytutu Społecznego przy Polskim Czerwonym Krzyżu, Okręgu Śl.	15.000.— zł
5) Subwencja Skarbu Śląskiego	108.910.— zł
6) Subwencje samorządów komunalnych, kas chorych, ubezpieczalni, przedsiębiorstw i inne oiiary	13.289.60 „
a mianowicie:	

1. Magistraty i Urzędy Gminne:

1) Magistrat w Katowicach	1.000.— zł
2) Magistrat w Chorzowie	500.— „
3) Urząd Gminny w Małej Dąbrówce	100.— „
4) Urząd Gminny w Nowym Bytomiu	600.— „
5) Urząd Gminny w Murckach	120.— „
6) Urząd Gminny w Piekarach Śl.	100.— „
7) Magistrat w Mikułowie	50.— „
8) Urząd Gminny w Radlinie	60.— „
9) Urząd Gminny w Bańgowie	20.— „
10) Urząd Gminny w Szopienicach	100.— „
11) Urząd Gminny w Janowie	50.— „

12)	Magistrat w Cieszynie	240.— zł	
13)	Urząd Gminny w Olszówce	10.— „	
14)	Magistrat w Siemianowicach	200.— „	
15)	Gmina Stare Bielsko	20.— „	
16)	Gmina Bobrowniki	20.— „	
17)	Gmina Szczygłowie	30.— „	
18)	Urząd Gminny w Świętochłowicach	50.— „	
19)	Urząd Gminny w Tychach	40.— „	
20)	Urząd Gminny w Niewiadomiu	25.— „	
21)	Urząd Gminny w Knurowie	100.— „	
22)	Urząd Gminny w Palowicach	10.— „	
23)	Gmina Kaczyce	5.— „	
24)	Gmina Mazanowice	5.— „	
25)	Gmina Bronowice	2.50 „	
26)	Gmina Drogomyśl	2.50 „	
27)	Urząd Gminny w Bystrej	2.50 „	
28)	Urząd Gminny w Zaborzu k. Bielska	2.50 „	
29)	Urząd Gminy Pogrzebień	5.— „	
30)	Urząd Gminny w Panewnikach	5.— „	
31)	Urząd Gminny w Popielowie	5.— „	
32)	Gmina w Wilchwach	6.— „	3.486.— zł

II. Wydziały Powiatowe:

1)	Wydział Powiat. Świętochłowice	500.— zł	
2)	Wydział Powiatowy Katowice	500.— „	
3)	Wydział Powiatowy w Pszczynie	100.— „	1.100.— zł

III. Ubezpieczalnie i kasy chorych:

1)	Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku na utrzymanie przychodni w Cieszynie	1.900.— zł	
2)	Ubezpieczalnia Społeczna w Bielsku na utrzymanie przychodni w Bielsku	638.40 „	
3)	Ogólno-miejscowa Kasa Chorych na miasto Katowice	1.000.— „	
4)	Wiejska Kasa Chorych w Lublińcu	50.— „	
5)	Ogólno-miejscowa Kasa Chorych na Katowice-Wieś	200.— „	
6)	Ogólno-miejscowa Kasa Chorych w Mysłowicach	50.— „	
7)	Wiejska Kasa Chorych w Rybniku	50.— „	3.888.40 zł

IV. Przemysłowe kasy chorych i różne przedsiębiorstwa:

1)	Pszczyńskie Bractwo Górnicze	225.— zł	
2)	Przemysłowa Kasa Chor. „Gothard“	50.— „	
3)	Przemysłowa Kasa Chorych Fabryki Celulozy w Czułowie	75.— „	
4)	Przem. Kasa Chorych Huty Baildon	150.— „	
5)	„Robur“ w Katowicach	20.— „	
6)	Śl. Kopalnie i Cynkownie w Katowicach	250.— „	
7)	Zarząd dóbr Ks. v. Pless	100.— „	
8)	Przem. Kasa Chorych Fabryki Chemicznej dawn. Szarff i Co. w Katowicach	75.— „	
9)	Huta Pokój w Nowym Bytomiu	750.— „	
10)	Śląskie Kolejki	150.— „	
11)	Przem. Kasa Chorych Fabryki „Fitzner“	75.— „	
12)	Spółka Akcyjna dla Górn. i Hutnictwa	500.— „	
13)	Rudzkie Gwarectwo Węglowe	150.— „	
14)	Spółka Akcyjna Godula w Chebziu	100.— „	
15)	Kasa Chorych Katowickiej Sp. Akc.	75.— „	
16)	Przem. Kasa Chorych Huty Batorego	600.— „	
17)	„Fulmen“ w Wełnowcu	100.— „	
18)	Przem. Kasa Chorych P. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie	150.— „	
19)	Spółka Akcyjna „Ferrum“	75.— „	
20)	Huta Laura w Siemianowicach	150.— „	
21)	Przem. Kasa Chorych Huty „Zgoda“	100.— „	
22)	Państw. Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie	400.— „	
23)	Spółka Akcyjna „Sam“	20.— „	
24)	Spółka Akcyjna Ligoza	150.— „	
25)	Spółka Akcyjna Giesche	30.— „	4.520.— zł

V. Różni ofiarodawcy:

1)	Kasa Oszczędności w Cieszynie	100.— zł
2)	Powszechny Zakład Ubezpiecz. w Katowicach	75.— „
3)	Aptekarz Soliński w Katowicach	10.— „
4)	Spółdzielnia naucz. „Bratniak“	30.— „
5)	Dr. Michałta w Katowicach	10.— „
6)	Urzednicy kopalni w Bielszowicach	27.80 „
7)	Gimnazjum Państw. w Piekarach Śl.	5.50 „
8)	Nauczycielstwo Szkoły I. w Pszczynie	2.— „
9)	Prywatne Gimnazjum w Chorzowie	10.— „

10)	Ks. Szubert w Chorzowie	2.— zł	
11)	Rada Rodzicielska Gimn. w Cieszynie	5.— „	
12)	Miejska Szkoła Handlowa w Katowicach	4.— „	
13)	Szkoła Powszechna I. w Brzozowicach-Kamieniu	1.90 „	
14)	Szkoła Powsz. Nr. I. w Mysłowicach	2.— „	
15)	Szkoła Powszechna w Miasteczku	5.— „	
16)	Państw. Zakłady Wodociągowe	5.— „	295.20 zł
			<hr/>
	Ogółem		13.289.60 zł
17)	Subwencje Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy na dożywianie chorych		24.000.— zł
18)	Inne różne dochody:		884.30 zł
			<hr/>
	R a z e m		195.342.56 zł

Organizacja propagandy przeciwgruźliczej na obszarze województwa śląskiego.

Śląskie Towarzystwo Walki z gruźlicą prowadziło intensywną propagandę przeciwgruźliczą w czasie „Dni Przeciwgruźliczych“ 1934/35 r. Sekretarz rozesłał do dyspozycji poszczególnych komitetów „Dni Przeciwgruźliczych“ następujący materiał propagandowy:

- 500 plakatów ulicznych,
- 60 broszur „Dla Zdrowia“,
- 50 egz. „Odczyt o gruźlicy“,
- 50 plakatów z hasłami propagandowymi,
- 1800 ulotek pouczających o istocie gruźlicy oraz o sposobach jej zapobiegania i zwalczania.

W przychodniach przeciwgruźliczych wydano 3.908 broszur i ulotek o gruźlicy. Przez radio wygłoszono 4 odczyty oraz nagręcono płytę gramofonową o gruźlicy.

Zamierzenia na przyszłość.

Śląskie Towarzystwo na rok przyszły stawia sobie za zadanie uruchomić nowe placówki w Rudzie Śl., Radzionkowie, Czechowicach, Skoczowie i Lublińcu oraz przeprowadzić akcję prasową, uświadamiającą społeczeństwo o znaczeniu walki z gruźlicą z punktu widzenia państwowości, a tezy nasze poprzemy cyframi klasycznymi z poboru wojskowego, zwłaszcza dla Katowic i Cieszyna.

Dażeniem naszym będzie skupić lekarzy naszych przychodni i omawiać z nimi zagadnienia celem rozwijania i pogłębiania metod rozpoznawczych i wiedzy o gruźlicy.

W bieżącym roku obsadzimy przy T-wie stanowisko lekarza-ftyzjologa, któremu oddamy cały aparat diagnostyczny do dyspozycji.

W roku bieżącym w miarę posiadanych kredytów T-wo starać się będzie nadal przeprowadzać odosobnienie przypadków zakaźnych z otoczenia tam, gdzie odosobnienie domowe jest niemożliwe. Również będzie się forsować leczenie młodzieży.

Specjalnie zagadnienie odmy sztucznej w lecznictwie gruźlicy będzie T-wo starało się nadal rozwijać przy życzliwym poparciu ze strony kół lekarskich, zwłaszcza szpitali. Sprawa odmy jest tym ważniejszą, że doświadczenie lekarskie dowodnie wykazuje taki wysoki procent ustania prątkowania chorych, jakim się żadna inna metoda lecznicza wykazać nie może. Ten fakt decyduje o konieczności propagowania tego zabiegu, bo znika około 50% źródeł zakażenia dla otoczenia.

Zamierzamy w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim i z Izbą Lekarską ostatecznie uruchomić Śląski Komitet do szczyptień przeciwgruźliczych niemowląt metodą BCG. Stosowanie tej metody zgodnie z opinią bardzo wielu lekarzy, opartą na bogatym materiale obserwacyjnym, obniża wybitnie zapadalność na gruźlicę u dzieci w okresie niemowlęctwa, a przecież te pierwsze miesiące i lata u większości decydują, czy ktoś zapadnie na gruźlicę, czy też zostanie przed nią ochroniony. To przekonanie musi nam dodać sił do zwalczania braku zrozumienia dla tej akcji u własnego społeczeństwa dla dobra Państwa.

Podając powyższe sprawozdanie do publicznej wiadomości, Zarząd Twa Walki z gruźlicą pozwala sobie wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do rozwoju akcji, czy to przez udzielenie środków materialnych, czy też przez osobistą pracę, serdecznie podziękować. Przede wszystkim składa podziękowanie p. Wojewodzie, Sejmowi Śląskiemu, Urzędowi Wojewódzkiemu, Funduszowi Pracy w Katowicach, Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi — Okręg Śląski, fundacji „Instytut Społeczny przy Czerwonym Krzyżu — Okręg Śląski“, dalej Wydziałom Powiatowym w Katowicach, Świętochłowicach, Chorzowie i Pszczynie, Magistratom i Urzędem Gminnym w Katowicach, Chorzowie, Cieszynie, Mysłowicach, Mikołowie, Tarnowskich Górach, Wodzisławiu, Rybniku, Bielsku, Pszczynie, Małej Dąbrówce, Nowym Bytomiu, Murckach, Piekarach Śl., Szopienicach, Siemianowicach, Knurowie, Nowej Wsi, Brzezinach Śl. i Bielszowicach, Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku, Ogólnomiejscowej Kasie Chorych na miasto Katowice — Wieś, Pszczyńskiemu Bractwu Górniczemu, Przemysłowej Kasie Chorych Huty

„Baildon“, Przemysłowej Kasie Chorych Śląskich Kopalń i Cynkowni w Katowicach, Zarządowi Dóbr Pszczyńskich, Przemysłowej Kasie Chorych Huty „Pokoju“, Śląskim Kolejkom w Katowicach, Spółce Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa w Katowicach, Przemysłowej Kasie Chorych Rudzkiego Gwarectwa Węglowego, Spółce Akcyjnej „Godula“ w Chebziu, Spółce Akcyjnej „Fulmen“, Przemysłowej Kasie Chorych Huty Batorego, Przemysłowej Kasie Chorych Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie, Przemysłowej Kasie Chorych Huty Laura, Przemysłowej Kasie Chorych Huty „Zgoda“, Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Chorzowie, Spółce Akcyjnej „Lignoza“ i Kasie Oszczędności w Cieszynie.

Tak samo zasługują na podziękowanie wszyscy pp. lekarze i pielęgniarki, pracujące w przychodniach.

Katowice, dnia 15 lutego 1936 r.

Sekretarz i skarbnik: *Karol Piechaczek*
Nacz. Wydz. Budż. Gosp. Urzędu Wojew. Śl.

Prezes: *Zygmunt Żurawski*
Emer. wicewojewoda śląski.

Wiceprezes: *Dr. Karol Sęczyk*
Nacz. Wydz. Zdrowia Publ. Urzędu Wojew. Śl.

—————

S P R A W O Z D A N I E

**tabelaryczne za rok 1935 z Śl. Towarzystwa Walki z gruźlicą
w Katowicach.**

Lp.	Powiat	Adres Przychodni	Rok założenia	Miejscowości należące do rejonu
1.	Katowice miasto	Katowice, ul. Dąbrowskiego nr. 8.	1/3. 1925 r.	Katowice, Wełnowiec, Ochlojec, Panewniki
2.	Katowice powiat	Siemianowice, Kościelna nr. 2.	1/3. 1925 r.	Siemianowice, Michalkowice, Przelajka, Bytków, Bańgów.
3.		Mysłowice - Baraki Szpitala Gminnego	1/4. 1927 r.	Mysłowice, Brzezinka, Janów M. Kosztowy, Brzęczkowice, Krasowy - Słupna, Dzieckowice, Imielin, Smardzowice.
4.		Szopienice, Szpital Gminny	1/3. 1925 r.	Szopienice, Janów, M. Dąbrówka, Nikiszowiec, Kiszowiec.
5.		Nowa Wieś - Ratusz	1/6. 1930 r.	Nowa Wieś, Bykowina, Halemba, Nowy Bytom, Kochłowice, Kłodnica.
6.		Bielszowice - Główna nr. 195.	1/11. 1931 r.	Bielszowice, Pawłów, Kończyce, Makoszywy, Czarny Las.
7.	Miasto Chorzów	Chorzów, Bytomska nr. 11.	1/3. 1925 r.	Chorzów, miasto
8.	Świętochłowice powiat	Świętochłowice, Ficka 1.	1/3. 1925 r.	Świętochłowice, W. Hajduki, Łagiewniki, Chropaczów, Lipiny, Zgoda, Piaszniki.
9.		Piekary Śl., Piekarska nr. 3.	15/12. 1929 r.	Piekary Śl., Brzozowice - Kamień, Kozłowa Góra.
10.		Brzeziny, Trautmana nr. 4.	1/3. 1930 r.	Brzeziny, Dąbrówka Wieka
11.	Tarnow. Góry powiat	Tarnowskie Góry, ul. Piłsudskiego 14.	1/5. 1928 r.	Tarnowskie Góry i powiat
12.	Pszczyna pow.	Pszczyna, Al. Kościuszki nr. 10.	1/8. 1935 r.	Pszczyna i część pow.
13.		Mikołów, K. Miarki Gmach Policji	1/10. 1929 r.	Mikołów i część pow.
14.	Rybnik powiat	Rybnik, ul. Klasztorna	1/3. 1925 r.	Rybnik i część powiatu
15.		Wodzisław, ul. Bogumińska nr. 2.	15/6. 1931 r.	Wodzisław i część powiatu.
16.	Cieszyn powiat	Cieszyn, Bielska 37.	1/5. 1926 r.	Cieszyn i część pow.
17.	Bielsko powiat	Bielsko, ul. Krasieńskiego nr. 34.	1/5. 1926 r.	Bielsko i część pow.

Razem

Nr. 1.

Liczba mieszkańców w powiecie	Liczba mieszkańców w rejonie	Samoistna czy przy ośr. Zdr.	Czynna miesiący	Czynna dni	Godzin przyjęć lek. w ciągu roku	Porad udzielon. w ciągu roku	Promień zasięgu działal- ności
126.120	150.057	ośrod.	11	273	397	2.440	10
230.012	51.419	samoist.	11	270	95	1.012	5,8
	61.206	samoist.	11	254	71	1.272	34
	52.845	samoist.	11	259	87	966	6
	100.000	samoist.	11	193	46	472	10
	30.000	samoist.	11	171	44	339	8
104.160	104.160	ośrod.	11	271	140	1.298	13,5
207.320	102.028	ośrod.	11	265	120	1.284	6,5
	30.789	ośrod.	11	136	45	387	5
	20.159	ośrod.	11	137	44	233	4
66.070	66.070	ośrod.	11	269	90	1.207	14
160.029	45.577	ośrod.	11	124	42	270	20
	85.712	samoist.	11	266	96	1.147	23
212.742	152.346	ośrod.	11	273	94	975	49
	49.000	samoist.	11	235	45	652	
81.061	32.000	samoist.	11	272	191	1.394	
84.878	95.184	samoist.	11	264	95	1.154	
1,272.392	1,228.552		182	3,932	1,739	16.402	204,8

Tabela Nr. 2.

1. p.	Miejscowość	fizjo- log.	L o reutge- log.	k a powiat.	r inni	z e prakt.	Razem	d y p l o m, K u r s P. Z. P.	P i o l q g n i a r k i Razem	L i c z b a u b i k a c y j w ł a s n y o g 6 l e m	R o o n t g e n o b e y w ł a s n y	L a b o r a- t o r i u m	L a m p a k w a r c.	G a b i n e t S o l u x		
1.	Katowice	—	1	—	1	—	2	3	—	6	1	1	2	1		
2.	Siemianowice	—	—	—	—	1	1	1	—	2	—	—	1	—		
3.	Mysłowice	—	—	—	—	1	1	1	—	5	—	—	1	—		
4.	Szopienice	—	—	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—		
5.	Nowa Wieś	—	—	—	1	—	1	1	—	2	—	—	1	—		
6.	Bielszowice	—	—	—	—	1	1	1	ta sama co w Nowej Wsi	4	—	1	2	—		
7.	Chorzów	—	—	—	—	1	1	1	—	5	—	1	4	—		
8.	Świętochłowice	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	1	1	—		
9.	Piekary Śl.	—	—	—	—	1	1	1	—	2	—	—	1	—		
10.	Brzeziny Śl.	—	—	—	—	1	1	1	ta sama co w Piekarach Śl.	2	—	—	1	—		
11.	Tarnowskie Góry	—	—	1	—	—	1	1	—	4	—	1	1	—		
12.	Pszczyna	—	—	—	—	1	1	1	—	2	—	1	1	—		
13.	Mikołów	—	—	—	1	—	1	1	—	4	—	—	2	1		
14.	Rybnik	—	—	—	1	—	1	1	—	3	—	1	1	1		
15.	Wodzisław	—	—	—	1	—	1	1	—	4	—	1	1	—		
16.	Cieszyn	—	—	—	—	1	1	1	—	3	—	1	1	—		
17.	Bielsko	—	—	—	—	1	1	1	—	2	—	—	1	—		
Razem:		—	1	2	5	10	18	16	1	18	53	1	2	9	23	3

Tabela Nr. 3.

Lp.	Miejscowość	Liczba osób pod opieką przychodni 1. I. 1935	Nowo zapisanych	Ogółem w ciągu r. było pod opieką przychodni	W tym zamiejscowych	Wypisano w ciągu roku w przychodni		Ogółem	Liczba osób pod opieką przychodni 31. XII. 1935 r. pod nadzorem z powodu pozna- nia	Ogółem
						niedokn. jeszcze chorych bez roz- grużl. poznania grużl.	jeszcze chorych na grużl.			
1.	Katowice	2.799	963	3.762	330	422	30	536	2.105	3.226
2.	Siemianowice	1.178	332	1.510	277	129	7	181	835	1.329
3.	Mysłowice	1.238	478	1.711	376	297	156	533	581	1.178
4.	Szopienice	720	450	1.170	454	90	44	186	565	984
5.	Nowa Wieś	733	295	1.028	297	123	10	216	563	812
6.	Bielszowice	936	183	1.119	207	225	—	275	515	844
7.	Chorzów	1.886	692	2.578	3	448	198	800	786	1.778
8.	Świętochłowice	1.702	798	2.500	1.065	309	47	506	1.382	1.994
9.	Piekary Śl.	755	166	921	100	27	23	87	556	834
10.	Brzeziny Śl.	399	102	501	176	24	—	36	318	465
11.	Tarnowskie Góry	856	517	1.373	923	554	—	601	262	772
12.	Pszczyna	—	204	204	130	20	1	29	54	175
13.	Mikołów	1.416	370	1.786	606	154	110	315	1.024	1.471
14.	Rybnik	1.082	504	1.586	992	275	—	383	685	1.203
15.	Wodzisław	545	228	773	526	7	3	30	495	743
16.	Cieszyn	1.010	484	1.494	—	102	38	175	540	1.319
17.	Bielsko	1.503	449	1.952	982	233	22	344	843	1.608
Razem:		18.758	7.210	25.968	7.444	3.439	691	5.233	12.109	20.735

Tabela Nr. 4.

Lp.	Miejscowość	Ogółem w ciągu r. było pod opieką przych.	Ogółem w ciągu r. było pod opieką na gruźl.	Próby Pirneta	W tym dodatnich	Przechodnia na własny obcy mikroskop	Aparat Biernackiego	Liczba prób	Zbadano z plwocin u osób	Badani plwocin	W tym z wynikiem dodat.	Dokona-no innych analiz	Badanie rentgen. liczba zdjęć	liczba prze-swietl.
1.	Katowice	3.762	706	216	135	tak	—	—	506	792	134	37	100	887
2.	Siemianowice	1.510	337	—	—	—	—	—	125	147	62	—	20	130
3.	Mysłowice	1.711	595	—	—	—	—	—	96	110	22	—	12	105
4.	Szopienice	1.170	249	—	—	—	—	—	138	155	44	—	12	67
5.	Nowa Wieś	1.028	274	—	—	—	—	—	139	154	42	—	16	137
6.	Bielszowice	1.119	295	—	—	—	—	—	160	182	34	—	3	29
7.	Chorzów	2.578	822	—	—	1	—	—	210	281	65	1	28	222
8.	Świętochłowice	2.500	750	—	—	1	—	—	257	257	94	6	19	194
9.	Piekary Śl.	921	225	—	—	—	—	—	33	41	14	—	—	18
10.	Brzeziny Śl.	501	116	—	—	—	—	—	19	25	7	—	—	3
11.	Tarnowskie Góry	1.373	498	177	109	1	—	—	83	111	30	—	—	21
12.	Pszczyna	204	64	—	—	1	—	—	39	56	21	4	6	22
13.	Mikołów	1.786	331	29	21	—	—	—	114	153	54	3	16	142
14.	Rybnik	1.586	521	—	—	1	—	—	225	265	65	10	18	107
15.	Wodzisław	773	180	—	—	—	—	—	84	85	22	—	—	—
16.	Cieszyn	1.494	763	25	25	1	1	5	72	77	15	—	—	252
17.	Bielsko	1.952	717	—	—	1	—	—	39	43	13	5	—	—
	Razem:	25.968	7.443	447	290	9	1	5	2.339	2.934	738	66	250	2.336

Tabela Nr. 5.

Lp.	Miejscowość	Badanie lokarskie w ciągu roku udział, porad lokarskich osólom góziń przyjąć lek.	porad lekarskich	Liczba mieszk. w rejonie obsługiwanych przez przychodnię.	liczba pielęgn.	W y w i a d y liczba rodzin odwiedzonych domowych	liczba rodzin w tym chorzych zamiejscowych	du m o w o ogólna liczba rodzin pod opieką przych., żłocznych	w tym rodzin gruźliczych	
1.	Katowice	395	2.440	150.057	3	432	405	45	1.856	501
2.	Siemianowice	95	906	51.419	1	614	332	176	764	241
3.	Mysłowice	71	1.154	61.206	1	647	183	54	704	420
4.	Szopłenice	87	610	52.845	1	541	129	225	873	117
5.	Nowa Wieś	46	410	100.000	1	364	140	77	620	182
6.	Bielszowice	44	320	30.000	Ta sama co w N. Wsi		212	80	527	204
7.	Chorzów	140	1.037	104.160	2	626	380	—	1.110	615
8.	Świętochłowice	120	1.009	102.028	1	811	755	220	1.375	755
9.	Piekary Śl.	45	293	30.789	1	345	131	15	486	169
10.	Brzeziny Śl.	44	197	20.159	Ta sama co w Piekarach		107	110	349	93
11.	Tarnowskie Góry	90	712	66.070	1	577	198	337	494	132
12.	Pszczyna	42	204	45.577	1	119	98	51	98	47
13.	Mikołów	95	526	85.712	1	576	458	177	965	238
14.	Rybnik	94	768	152.346	1	422	403	237	403	823
15.	Wodzisław	45	592	49.000	1	178	76	153	573	143
16.	Cieszyn	191	861	32.000	1	678	172	80	1.034	518
17.	Bielsko	95	1.171	95.184	1	722	647	468	1.066	468
Razem:		1.739	12.433	1.228.552	18	8.258	4.826	2.505	13.297	5.686

Tabela Nr. 6.
Ruch chorych na gruźlicę w ciągu roku 1935.

Lp.	Miejscowość	Liczba chorych na gruźlicę pod opieką przych. 1. I. 1935	Nowo-zapisanych	W tym chorych zamiejscowych na gruźlicę było w ciągu roku	W tym wy-śmier-tych w zdro-wienia	Wypisano chorych na gruźlicę w ciągu roku z powodu				Ogółem	Liczba chorych na gruźlicę pod opieką przychodni				Ogółem		
						śmier-ści	ścia-cący pod korz. opiek. z po-odszu-ków innej mocy przyeh. prz.	nie-ż	moż-nych		inne-nych	gruźl. gruźl. płuc Koch	gruźl. gruźl. postać przy-krz. oskrz.	inne		postać przy-krz. oskrz.	
1.	Katowice	565	141	706	50	15	52	9	1	3	4	84	220	343	31	28	622
2.	Siemianowice	271	66	337	56	4	35	—	1	2	3	45	58	188	25	21	292
3.	Mysłowice	503	92	595	170	8	39	4	6	11	10	78	68	408	—	41	517
4.	Szopience	179	70	249	92	—	42	—	—	—	10	52	59	77	21	40	197
5.	Nowa Wieś	195	79	274	25	29	19	1	3	—	32	84	61	105	11	13	190
6.	Bielszowice	258	37	295	59	3	21	1	—	—	25	50	64	171	2	8	245
7.	Chorzów	660	162	822	—	7	73	—	—	6	68	154	159	446	41	22	668
8.	Świętochłowice	530	220	750	356	29	73	14	5	—	147	268	103	268	76	35	482
9.	Piekary Śl.	199	26	225	25	6	19	1	9	—	2	37	19	113	42	14	188
10.	Brzeziny	96	20	116	33	—	12	—	—	—	—	12	11	67	14	12	104
11.	Tarnowskie Góry	369	129	498	279	5	23	4	5	—	10	47	40	208	181	22	451
12.	Pszczyna	—	64	64	37	—	7	1	—	—	—	8	17	31	3	5	56
13.	Mikołów	235	96	331	132	5	29	16	—	—	1	51	66	173	26	15	280
14.	Rybnik	430	91	521	341	35	37	1	4	—	31	108	92	242	54	25	413
15.	Wodzisław	131	49	180	136	—	20	—	—	—	—	20	57	85	—	18	160
16.	Gieszyn	536	227	763	254	5	16	3	6	—	5	35	89	441	186	12	728
17.	Bielsko	482	235	717	331	—	17	—	—	—	72	89	30	223	371	4	628
Razem:		5.639	1.804	7.443	2.580	151	534	55	40	22	420	1.222	1.213	3.589	1.084	335	6.221

Tabela Nr. 7.
(Zestawienie statystyczne godzin pracy pielęgniarek).

Lp.	Miejscowość	Liczba godzin pracy ogółem	podczas badań lecarskich	J. przygotowanie kart i raport	i oświetlani	b laboratorium	g inne prace w przychodni	o inne prace domowe	z inne prace domowe	u inne prace domowe	inne prace domowe
1.	Katowice	5.408,15	598	1.323	300,30	1.080,30	1.632,30	405,45	68	405,45	68
2.	Siemianowice	1.944	97,30	511,30	315	—	501,45	471,30	46,45	471,30	46,45
3.	Mysłowice	2.140	95,10	445	670,30	5	446,15	446	33,05	446	33,05
4.	Szopienice	1.918	112,30	373	511,15	—	412	438,45	70,30	438,45	70,30
5.	Nowa Wieś	1.363	61	366	1.158	—	291,45	237,30	71	237,30	71
6.	Bielszowice	1.230,30	51,45	328,35	227,05	27,15	334,35	184,25	76,50	184,25	76,50
7.	Chorzów	4.190	407	666	1.158	207	1.132	345,30	274,30	345,30	274,30
8.	Świętochłowice	1.937,50	120	666	379,50	16	143	480	133	480	133
9.	Piekary Śl.	945	45	179	277,30	—	153,30	290	—	290	—
10.	Brzeziny Śl.	874,30	44	171,30	277,30	—	139,30	233	9	233	9
11.	Tarnowskie Góry	2.019,45	94,15	584	371,30	88,30	338,30	475,30	67,30	475,30	67,30
12.	Pszczyna	973,30	62,30	119,30	207,30	61,45	264,15	143,30	114,30	143,30	114,30
13.	Mikolów	2.038,30	96,30	575,10	544,10	—	315,10	406,30	101	406,30	101
14.	Rybnik	1.950,15	159,30	547,30	253,45	197,30	314,30	375,15	102,15	375,15	102,15
15.	Wodzisław	1.748,10	61	230,30	678,30	100,30	288	278	111,40	278	111,40
16.	Cieszyn	2.012	226,30	327,30	187,30	69	644	502,30	55	502,30	55
17.	Bielsko	1.973,30	123	676	26	135	315	649,15	49,15	649,15	49,15
Razem:		34.666,45	2.454,10	8.089,45	6.721,50	1.988	7.666,15	6.362,55	1.383,50	6.362,55	1.383,50

Tabela Nr. 8.
Akcja leczniczo - zapobiegawcza.

Lp.	Miejscowość	W szpitalu	W sanato- riach dla plucno- chorych	Na kolonie letnie	Ogółem	I-razow.	Założenie odm sztucznych Dopełnień	Liczba osób naswietl.	Naswietlan
1.	Katowice	54	9	23	86	6	40	261	4.042
2.	Siemianowice	10	8	30	48	11	230	169	1.809
3.	Mysłowice	18	2	—	20	6	96	120	1.066
4.	Szopienice	16	1	11	28	—	88	207	2.247
5.	Nowa Wieś	11	—	—	11	9	79	126	1.564
6.	Bielszowice	5	—	—	5	1	15	112	1.238
7.	Chorzów	25	10	3	38	1	25	1.313	21.846
8.	Świętochłowice	33	16	70	119	12	46	274	2.267
9.	Piekary Śl.	3	6	—	9	—	—	180	1.664
10.	Brzeziny Śl.	—	4	—	4	—	—	106	1.513
11.	Tarnowskie Góry	5	3	6	14	—	13	130	1.649
12.	Pszczyna	3	—	—	3	—	—	30	513
13.	Mikolów	16	1	25	42	5	77	348	4.674
14.	Rybnik	8	2	20	30	10	179	147	1.597
15.	Wodzisław	1	3	10	14	2	57	172	2.212
16.	Cieszyn	42	—	16	58	13	252	76	1.274
17.	Bielsko	—	—	—	—	—	—	57	965
Razem:		250	65	214	529	76	1.197	3.828	52.140

Tabela Nr. 9.
Akcja leczniczo - zapobiegawcza. — Dożywianie.

Lp.	Miejscowość	Cal. gluce. 10% 10 cm3 dożył- nie	Gal. lact- w kg	Tran w kg	Emulsja w kg	Jemalt w kg	Inne lekar- stwa w but.	Udzielone na koszt Śl. Tow. Walki z gruźlicą mleka wian. osób	Udzielone na koszt Wojew. Fund. Pracy, Magistratu i innych instytucyj kawa kakao masło mleko w kg w kg w kg w kg									
1.	Katowice	182	330	10	198	3,5	16	12	16,974	28,160	—	—	—	—	—	—	10,933	
2.	Siemianowice	504	—	0,5	7	88	34	357	8	11,845	11,435	—	—	1,280	—	—	—	10,595
3.	Mysłowice	378	—	15	80	80	5	—	8	10,695	4,850	—	—	—	—	—	—	—
4.	Szopience	206	—	—	15	82	4,5	7	8	9,340	4,200	—	—	—	—	—	—	—
5.	Nowa Wieś	10	—	0,4	8	64	4	22	8	7,833	3,600	635	—	1,000	—	—	—	—
6.	Bielszowice	50	—	0,5	18	72	5	4	7	7,685	5,970	—	—	2,700	—	—	—	—
7.	Chorzów	702	—	—	16	83	7	—	12	15,010	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Świętochłowice	27	—	1	12	57	4,5	11	221	12	13,239	6,500	—	—	300	—	—	—
9.	Piekary Śl.	170	—	—	8	44	4	15	—	12	7,590	6,610	—	—	651	—	—	—
10.	Brzeziny Śl.	—	—	—	6,5	29	2	11	—	5	5,687	4,570	—	—	4,300	—	—	—
11.	Tarnowskie Góry	482	—	—	22	102,5	5	15	—	10,480	3,690	4,030	—	—	—	—	—	—
12.	Pszczyna	74	—	—	2	11	4	37	—	1,220	758	—	—	—	464	—	—	336
						25 M.												
13.	Mikołów	—	79	—	16	85	6	—	8	9,765	6,115	—	—	5,000	—	—	—	3,142
14.	Rybnik	232	—	—	18	104,5	4	—	—	10,310	10,720	—	—	—	—	—	—	—
15.	Wodzisław	183	—	—	9,5	50	3	—	—	3,632	—	—	—	—	—	—	—	—
16.	Cieszyn	—	—	—	14	26,5	4	410	—	9,410	4,187	11,264	104	—	—	—	—	45,5
17.	Bielsko	106	—	—	9,5	99	5	—	—	9,644	4,690	—	—	195	480	39	390,5	—
	Razem:	3,306	409	27,4	459,5	1,189,5	73,5	587	587	100	160,359	106,055	15,929	299	16,175	39	436	25,006

Akcja zapobiegawcza i propagandowa.
Tabela Nr. 10.

Lp.	Miejscowość	Mydło kg	Lysol kg	Wyciskaczki kieszonk.	Wyciskaczki spluwaczki emaljow.	Termometry	Poduszki gumowe	Baseny	Łóżka	Rozdawnicztwo ulotek i broszur	Oddzielony wygłoszony słuchaczy
1.	Katowice	112	81	111	13	35	3	2	2	290	przez Radio 4
2.	Siemianowice	37	68	34	15	19	10	14	—	150	—
3.	Mysłowice	30	84	32	10	12	4	3	—	114	—
4.	Szopienice	37	68.3	36	10	9	—	—	—	222	—
5.	Nowa Wieś.	42	57	22	1	6	1	—	—	270	—
6.	Bielszowice	36	59	20	—	—	—	—	—	120	—
7.	Chorzów	7	128	130	11	4	4	4	—	500	—
8.	Świętochłowice	25	65.5	132	4	9	4	1	—	—	—
9.	Piekary Śl.	41.5	40.5	27	5	3	5	—	—	100	—
10.	Brzeziny Śl.	26	27	13	2	—	3	—	—	86	—
11.	Tarnowskie Góry	60	120	44	19	5	—	—	—	142	—
12.	Pszczyna	4	7	21	6	6	5	—	—	200	—
13.	Mikołów	47.5	76	52	14	—	2	2	—	255	—
14.	Rybnik	35	126	42	2	5	—	—	—	200	1 30
15.	Wodzisław	20	78	16	—	—	—	—	—	340	—
16.	Cieszyn	25	—	24	—	—	—	—	—	220	3 a-tytuły w prasie miejscowej
17.	Bielsko	20	29	9	—	—	—	—	—	619	—
Razem:		605	1.114.3	765	112	113	41	26	2	3.908	5 30

Zestawiła: *Baronówna Franciszka.*

L. WĘGRZYNOWSKI.

Lwów.

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Walki z Gruźlicą we Lwowie za rok 1935.

Ciąg dalszy.

Poniżej przedkładamy sprawozdanie rachunkowe Poradni i Przychodni. Zaznaczamy przy tej sposobności, iż w tym zestawieniu notowane są również dochody i wydatki pod B) ściśle niewiążące się z prowadzeniem Przychodni, a będące dochodami i wydatkami Towarzystwa, jako takiego. Dlatego tylko pozycje pod A) należy brać pod uwagę, jeżeli chodzi o stronę finansową samej Przychodni.

Zamknięcie rachunkowe Poradni i Przychodni z r. 1935.

DOCHODY:

A) 1. wkładki pacjentów korzyst.	zł 3.778.76		
2. prześwietl., Rtg. i kwarc.	zł 3.045.85		
3. odmy, badania, iniekcje:			
a) ryczałt Ubezpieczalni	3.600.—		
b) pacjenci	3.369.71	zł 6.969.71	
4. różne: zwroty			
a) Polikliniki			
za pielęgniarkę	1.200.—		
za pranie i światło	509.08		
b) porto, telef.	181.11	zł 1.890.19	
5. subwencje Min. Op. Społ.		zł 2.400.—	zł 18.084.51
B) 6. wkładki członków wspier.	zł 904.75		
7. znaczki, broszury, druki:			
a) znaczki	1.129.86		
b) broszury	581.90		
c) Ruch Przeciwgruźl.	610.50	zł 2.322.26	zł 4.455.88
8. Miesiąc Przeciwgruźl.		zł 1.228.87	
		r a z e m:	zł 22.540.39

WYDATKI:

A) 1. Płace personelu	zł 13.066.83		
2. Świadczenia społeczne	„ 1.126.74		
3. przejazdy piel. i kursor.	„ 519.05		
4. laboratorium	„ 408.93		
5. naprawa Roentgena	„ 118.—		
6. druk „historii chorób“	„ 92.—		
7. porto, depesze, telef.	„ 518.49		
8. przybory biurowe	„ 117.05		
9. światło i opał	„ 846.39		
10. porządki i naprawy	„ 606.42		
11. różne	„ 324.63	zł 17.744.53	

B) 12. % od zbierania wkład. czł.	zł	60.70		
13. Wydatki Miesiąca Przeciwgr.	„	38.47		
14. Wydanie 20.000 szt. broszurek „Co to jest gruźlica“	„	865.—		
Wydanie 100.000 znaczków	„	225.—		
15. Ruch Przeciwgruźl.				
druk		148.—		
% za zbier. ogłoszeń		110.25		
inne		80.—	zł	338.25
			zł	1.527.42
			<hr/>	
			razem:	zł 19.271.95

Zestawienie

A) Dochody	zł 18.084.51	ogólnie: dochody	zł 22.540.39
Wydatki	zł 17.744.53		zł 19.271.95
nadwyżka	zł 339.98	nadwyżka	zł 3.268.44

Preliminarz budżetowy Przychodni na rok 1936.

Wydatki

Płace		zł 16.226.—
Świadczenia społeczne		„ 1.200.—
Porto, telegr., telefony		„ 500.—
Przybory biurowe		„ 150.—
Światło, opał		„ 1.000.—
Laboratorium		„ 450.—
Porządki i drobne naprawy		„ 500.—
Wydawnictwa, broszury		„ 500.—
Różne		„ 500.—
		<hr/>
		zł 21.026.—

Dochody

Wkładki pacjentów		zł 2.000.—
Roentgeny, kwarcówki		„ 2.000.—
Ubezpieczalnia Społ.	zł 3.120.—	
Pacjenci prywatni	„ 4.000.—	„ 7.120.—
Różne		„ 500.—
		<hr/>
		zł 11.620.—

Suma wydatków	zł 21.026.—
Suma dochodów	„ 11.620.—
	<hr/>
Niedobór	zł 9.406.—

Na pokrycie niedoboru prelininuje się:

wkładki członków	zł 1.200.—	
subwencje M. O. Sp.	„ 2.400.—	
znaczki i broszury	„ 1.200.—	
dary	„ 400.—	
Dni Przeciwgruźlicze	„ 1.500.—	zł 6.700.—
Pozostaje do pokrycia		zł 2.706.—

Lecznica w Hołosku.

Lecznica w Hołosku w roku sprawozdawczym poza dalszym urządzaniem chodników i porządkowaniem lasu nie wiele się zmieniła. Zanotować musimy fakt zainstalowania w październiku aparatu rentgenowskiego. Kierownictwo pozostawało nadal w ręku dra Węgrzynowskiego, zastępcą dyrektora nadal dr. Maria Krasowska. Ponadto pracowali st. asystent dr. Ptaszek Ludwik do 30 kwietnia 1935. Jako lekarze praktykanci, abs. medyc. Emilia Chomska i dr. Jarosław Kuczerski, przydzielony ze Szpitala Powszechnego.

Personel pielęgniarski składał się z przełożonej, piel. dypl. Sienkiewiczówny Leokadii, piel. Kazimiery Masiukówny, Bronisławy Bielówny, praktyk. Kulikówny Anieli, Połtowiczówny Justyny, oraz przejściowo, piel. dypl. Skremetówny Pauliny.

Zarządcą Lecznicy był Stanisław Cybulski. Sekretarką Ciżbusówna Adela po opuszczeniu, z powodu wyjścia z małżeństwa, służby z końcem stycznia długoletniej i ofiarnej urzędniczki p. Marii Pankiewiczówny.

Ilość łóżek z końcem roku z powodu zainstalowania Roentgena zmniejszyła się do 151 łóżek w miesiącach letnich, zaś w miesiącach zimowych 95.

W roku tym leczono ogółem 487 chorych. Szczegółowo cyfry te przedstawiają się następująco:

Leczono chorych

prywatnych	237
Zarz. M. Lwowa	92
Dyr. Kol.	13
na rachunek Urzędu Wojew.	43
Ubezpieczalni Lwowskiej	7
Ubezpieczalni innych	27
Wojskowych	1
Towarzystwa przeciwgruźl.	12
bezpłatnie	12

Razem: 487

Frekwencja chorych w tym roku sprawozdawczym na ogół nie duża, spowodowała, że nie uruchomiano na lato pawilonu letniego. Pawilon ten pozostał przez cały rok nieczynny.

Zestawienie wedle wieku chorych leczonych:

do lat 14 leczono chorych		35
od lat 14—20 leczono chorych	mężczyzn	18
	kobiet	25
od lat 20—30 leczono chorych	mężczyzn	88
	kobiet	120
od lat 30—40 leczono chorych	mężczyzn	57
	kobiet	61
od lat 40—50 leczono chorych	mężczyzn	33
	kobiet	21
od lat 50—60 leczono chorych	mężczyzn	14
	kobiet	8
od lat 60—70 leczono chorych	mężczyzn	2
	kobiet	1
od lat 70—80 leczono chorych	mężczyzn	1
	kobiet	3
	Razem:	487 chor.

Po raz pierwszy leczono u nas w tym roku:

mężczyzn	215
kobiet	237
dzieci	35

Razem: 487 chorych

Powróciło do leczenia:

mężczyzn	15
kobiet	49
dzieci	4

Razem: 68 chorych

Zawody chorych były reprezentowane w sposób następujący:

	Mężczyzn	Kobiet	Razem
Rolnicy	38	40	78
Urzednicy	31	12	43
Wolne zawody	39	6	45
Nauczyciele	8	18	26
Rzemiosło	56	20	76
Robotnicy	24	9	33
Studenci	20	20	40
Służba	6	7	13
Oficerowie	1		1
Księża	1		1
Bez zawodu	4	32	36
Razem	228	164	392

Ponadto byli leczeni członkowie rodzin według zestawienia:

	żon.	dzieci	razem
Wojsko	1	—	1
Dyr. Kolej.	1	3	4
Bezrobotn.	1	4	5
Księża	2	2	4
Robotnicy	9	5	14
Rolnicy	—	5	5
Urzednicy	12	2	14
Rzemieślnicy	10	9	19
Służby	5	3	8
Wolnych zawodów	15	8	17
Razem	54	41	95

Wykonano zabiegów:

Inj. dożylnych	1.632
Inj. podskórnych	1.350
Inj. domięśniowych	62
Założono odm	53
Dopełniono odm	503
Otoków oliwowych	8
Spuszczenia płynów	23
Prześwietleń Roentg.	125
Wyrwanie n. przep.	15

(Aparat Roentgena założono w październiku).

Wykaz miesięczny dni leczenia i żywienia od 1. I. 1935 do 31. XII. 1935 roku.

	Leczenie	Żywienie	Razem
Styczeń	1.476	822	2.298
Luty	1.229	718	1.947
Marzec	1.517	817	2.334
Kwiecień	1.260	812	2.072
Maj	1.470	791	2.261
Czerwiec	1.398	720	2.118
Lipiec	2.111	822	2.933
Sierpień	1.427	837	2.264
Wrzesień	1.287	810	2.097
Październik	1.443	837	2.280
Listopad	1.514	804	2.318
Grudzień	1.385	817	2.202
	17.517	9.607	27.124

Tak niską frekwencję chorych, jak w roku sprawozdawczym, bo tylko 17.517 dni leczenia, nie notowaliśmy dotychczas, tj. w latach po wybudowaniu „Nowego Pawilonu“.

Zaznaczyć należy, że chorych z Ubezpieczalni Społecznych prawie nie mieliśmy. Łatwo wnioskować z tego, że mieliśmy chorych prywatnych, ubogich Zarządu Miejskiego m. Lwowa, z kredytów Wojewódzkiego [Twa Przeciwgruźliczego we Lwowie, oraz nieznaczoną ilość urzędników państwowych przesyłanych przez Urząd Wojewódzki.

Gdy porównamy ilość dni z rokiem poprzednim, które też były nikłe — to zauważymy, że dalszy spadek dni leczenia wynosi 3.374 dni.

Jest rzeczą naturalną, że stan taki odbija się fatalnie na koszcie utrzymania i leczenia jednego pacjenta. Gdy jednak porównamy koszt przypadający na jednego pacjenta, okazuje się że różnica między rokiem poprzednim a obecnym wynosi niepełna 20 gr.

*Wykaz kosztów administracyjnych Lecznicy w Hołosku
za rok 1935.*

Płace	zł 34.384.38
Świadczenia społeczne	„ 3.721.88
Porto, depesze, telefony	„ 883.38
Przybory biurowe	„ 865.46
Utrzymanie porządków	„ 1.095.94
Stemple, blankiety wekslowe	„ 837.91
Koszty protestu i sądowe	„ 948.78
Wydatki gospodarcze	„ 951.88
Podróże	„ 575.15
Ogród i plantację	„ 976.40
Radio	„ 39.33
Pralnia	„ 282.08
Konserwacje	„ 4.143.91
	<hr/>
	zł 49.706.48
mniej potrącenia	„ 1.618.06
	<hr/>
	zł 48.088.42

*Obliczenie kosztów własnych utrzymania jednego pacjenta
w Lecznicy w Hołosku za rok 1935.*

Dni żywienia i leczenia pacjentów	17.517
Dni żywienia personelu i robotników	9.607
	<hr/>
Razem	27.124

Koszty żywienia 1 osobodniówki licząc produkt surowy zł 1.89

Żywność		2.751
Światło, woda		0.147
Opał		0.648
Komunikacja		0.341
Utrzymanie koni (uprząż, wóz)		0.131
Płace	1.962	
Świadczenia społeczne	0.156	2.118
Porto, depesze, przybory biur., porządki, stemple, blankiety, koszty prot.		0.425
Wydatki gosp., bibl., podróże, ogród i plantacje, radio, pralnia		0.236
	Razem	6.797
Odsetki		1.503
Amortyzacja		1.59
		9.890

Konserwacje w Lecznicy w r. 1935.

Materiał	zł	762.12
naprawa podłogi	„	176.17
malarskie	„	19.—
stolarskie	„	30.—
sklepienie centralnego ogrzewania	„	60.—
blacharskie	„	490.65
naprawa i przestawienie pieców	„	159.30
dobudowa kuchni, przebudowa kuchni na miał, podłoga betonowa w ku- chni, płyty kuchenne	„	1.162.75
naprawa części motoru, pas ochron- ny, koła do maszyny i naprawa maszyny do mięsa	„	641.90
lakiernicy	„	245.25
szklenie	„	129.30
murarskie	„	183.90
naprawa dzwonka i kilowatomierza w Roentgenie	„	30.—
różne naprawy	„	317.93
	Razem	zł 4.408.27
lakier (zapas)	„	264.36
		zł 4.143.91

Jakkolwiek wydatki ograniczyliśmy do minimum, to jednak pewne konserwacje i inwestycje przeprowadzić musieliśmy, a ograniczyliśmy się do najniezbędniejszych.

Z ważniejszych to: przeróbka paleniska kuchni na miął (co da oszczędność w opale), dobudowa kuchni, nowe płyty kuchenne kosztem zł 1.162.75, naprawa urządzeń kuchennych zł 641.90, blacharskie (naprawa dachów, rynien itp.) zł 490.65, naprawa podłóg zł 176.17 itd. według wykazu.

Subwencje i dary od 1. I. 1935 do 31. XII. 1935.

	Łącznica	Przychodnia
Wojewódzkie Towarzystwo Przeciwgr. Lwów	6.000.—	
Polski Związek Przeciwgr. Warszawa (Roentgen)	6.450.—	
Komitet Dni Przeciwgr. Lwów	1.600.—	
Ministerstwo Opieki Społecznej	6.000.—	2.400.—
Zarząd Miasta Lwowa	3.370.25	
Dary:		
Nacz. Dr. Wacław Majewski	zł 50.—	
Wiek Nowy (zbiórka)	„ 20.—	
Chmielówna	„ 5.—	
Prof. Gluziński Ant.	„ 5.—	
Dominik Franciszek	„ 100.—	
Hawrysz	„ 14.—	
Muzykańska	„ 10.—	
Wiek Nowy (zbiórka)	„ 40.—	
Leńczyk Antoni	„ 10.—	
Nazaretanki	„ 20.50	
dr. Węgrzynowski	„ 200.—	
Babel płk.	„ 100.—	
Nasierowski (leki)	„ 150.—	
Bryg. Mączyński Cz. (honor. prof. Renckiego)	„ 50.—	
Bank Polski	„ 50.—	
Inż. Polt i Posacki	„ 600.—	
M. Janowska	„ 20.—	
N. N.	„ 1.—	zł 1.445.50
	<hr/>	
	zł 24,865.75	zł 2.400.—

Sprawy finansowe.

Powyżej umieszczone sprawozdania rachunkowe dotyczą Lecznicy jak i spraw finansowych całego Towarzystwa. Dla jasnego obrazu w roku przyszłym wprowadzone będą 3 działy, a to: 1) Sprawy finansowe Towarzystwa, które obejmą wydaw-

nictwa, reprezentacje, obsługę długów, a w dochodach dary, przedsiębiorstwa, dni przeciwgruźlicze itp. 2) Lecznice w Hołosku. 3) Przychodnię i Poradnię.

W ten sposób uzyskamy dokładny przegląd w dochodowości poszczególnych działów administrowanych przez T-wo.

Jeżeli chodzi o analizę naszego bilansu to podkreślić musimy coraz bardziej kurczące się subwencje. I tak z Ministerstwa Opieki Społecznej otrzymaliśmy subwencję w kwocie zł 6.000.— dla Lecznicy i 2.400.— zł dla Przychodni. Zarząd Miasta Lwowa wybitnie zmniejszył subwencje, bo w roku 1934 otrzymaliśmy 7.600.— zł, natomiast w bieżącym roku ledwie 3.370.— zł.

Z wydatną pomocą przyszło nam Wojewódzkie Towarzystwo Przeciwgruźlicze we Lwowie, które z funduszków Miesiąca Przeciwgruźliczego przydzieliło nam subwencję w kwocie 6.000 zł oraz Polski Związek Przeciwgruźliczy, ofiarowując nam aparat rentgenowski wartości 6.450.— zł.

Jak w latach poprzednich nacisk kładziono na spłatę długów wekslowych, które zmniejszyły się o 15.233 zł. Sprawa uregulowania tj. skonwertowania pożyczki hipotecznej jest na dobrej drodze i nie wątpimy, że przez przychylne stanowisko Z. U. S-u znajdzie swoje rozwiązanie w roku następnym.

Jeżeli mimo tego wszystkiego rok sprawozdawczy zamykamy niedoborem ledwie kwotą zł 1.151.55 bez amortyzacji, to jest wynikiem dalszego „zaciskania pasa” fatalnie odbijającego się na całokształcie naszej pracy, oraz wydatnej, bo około 25% wynoszącej redukcji poborów administracyjnych.

Zauważyć należy, że w wykazie majątku Towarzystwa nie objęto wartości prawa zabudowy na 12-tu morgach Lecznicy w Hołosku. Nie objęto kosztów budowy 800 m gościńca na terenie Lecznicy, chodników, co należałoby w zestawieniach roku przyszłego uzupełnić.

W końcu preliminarz budżetowy, z którego wynika niedobór w kwocie zł 20.886.— jest obliczony nader ostrożnie. Niedobór jest spowodowanym wprowadzoną w preliminarz amortyzacją w kwocie zł 25.000.—

Niedobór ten znajdzie pokrycie w wyżej wymienionych aktywach Towarzystwa, oraz w ewentualnych subwencjach, których Towarzystwo ma wszelkie prawo się spodziewać.

Bilans zamknięcia

Lecznicy

I.	Kasa				
	Lecznicy	zł	37.71		
	Towarzystwa	„	633.13	zł	670.84
II.	Zapasy				
	artykuły spożywcze	zł	755.62		
	apteka	„	4.831.48		
	materiał (lakier)	„	264.36		
	inwentarz żywy	„	810.—		
	znaczkki, druki i tp.	„	574.30	„	7.235.76
III.	Banki			„	267.90
IV.	Rymesy			„	391.63
V.	Dłużnicy				
	pacjenci	zł	70.087.74		
	dostawcy	„	1.411.79		
	korespondenci	„	8.331.01		
	płace personelu	„	719.84	„	80.550.38
VI.	Ruchomości			„	80.186.98
VII.	Nieruchomości			„	506.351.30
VIII.	Biblioteka			„	264.80
				zł	675.919.59

WYDATKI:

1.	Koszty administracyjne	zł	48.088.42
2.	Żywnienie	„	51.271.43
3.	Światło, opał	„	2.584.10
4.	Opał	„	11.359.29
5.	Komunikacja	„	5.958.41
6.	Utrzymanie koni	„	2.208.64
7.	Odsetki	„	26.334.62
			zł 147.804.91

z dniem 31. grudnia 1935 r.

w Hołosku

I.	Akcepty		zł 84.800.—
II.	Wierzyciele		
	pacjenci	zł 2.428.29	
	dostawcy	„ 29.005.04	
	korespondenci	„ 172.596.63	
	płace personelu	„ 26.240.89	„ 230.270.85
III.	Pożyczka hipoteczna		„ 250.000.—
IV.	Fundusz Kaplicy		„ 2.788.45
V.	Fundusz Towarzystwa		
	(majątek)	„ 109.211.84	
	Niedobór za rok 1935	„ 1.151.55	„ 108.060.29

---

zł 675.919.59

DOCHODY:

1.	Opłaty pacjentów	zł 156.132.79	
	mniej udzielone zniżki	„ 40.549.97	zł 115.582.82
2.	Nadwyżka na lekach i zabiegach		„ 148.85
3.	Zwroty personelu		„ 2.787.50
4.	Subwencje i dary		„ 4.865.75
5.	Nadwyżka z rachunku „Przychodni“		„ 3.268.44
	Niedobór za rok 1935		„ 1.151.55
			zł 147.804.91

---

*Projekt preliminarza budżetowego Lecznicy w Hołosku W.
na rok 1936.*

W wydatkach

Płace		zł	33.760.—
Świadczenia społeczne		„	3.200.—
Asekuracja		„	385.—
Opał		„	9.000.—
Światło	zł 1.800.—		
Woda	<u>zł 700.—</u>	„	2.500.—
Konserwacja		„	4.000.—
Utrzymanie porządku		„	1.500.—
Przybory biurowe		„	1.320.—
Koszty podróży		„	600.—
K o m u n i k a c j a			
materiały pędne	zł 3.700.—		
naprawy gumy i dętki	zł 1.000.—		
auta wynajęte	<u>zł 500.—</u>	„	5.200.—
U t r z y m a n i e k o n i			
para koni 3 zł dzien.	zł 1.095.—		
remonty wozu i uprzęży	<u>500.—</u>	„	1.595.—
Ż y w i e n i e			
23.055 dni chorych			
4.745 personelu			
27.800 dni à 1.10	zł 41 700.—		
5.840 dni à 1.—	zł 5.840.—		
	<u>zł 47.540.—</u>		
600 dni robotn.	zł 600.—	„	48.140.—
Leki		„	9.500.—
Uzupełnienie inwentarza		„	5.000.—
Odsetki od długów hipot. i weksl.		„	26.000.—
Stemple, blan. weksl. i prot.		„	2.000.—
Utrzymanie ogrodu		„	600.—
Różne		„	400.—
Opłata lekarzy specjalistów		„	800.—
		zł	155.500.—
Splata długów		„	15.000.—
		zł	170.500.—
Amortyzacja ruchomości i nieruch.		„	27.500.—
R a z e m		zł	198.000.—

W dochodach

Pacjenci	60 dni po	zł 16.—	zł 960.—
3.650	„ „ „	11.—	„ 40.150.—
3.650	„ „ „	7.50	„ 28.375.—
3.650	„ „ „	6.50	„ 23.725.—
4.380	„ „ „	6.—	„ 26.280.—
7.665	„ „ „	5.60	„ 42.924.—
<hr/>			
	23.055		zł 162.414.—
zwroty personelu			„ 2.700.—
leki i zabiegi			„ 11.500.—
różne			„ 500.—
<hr/>			
	R a z e m		zł 177.114.—
<hr/>			
Suma wydatków wraz z amortyz.		zł 198.000.—	
Suma dochodów		„ 177.114.—	
<hr/>			
Nie d o b ó r		zł 20.886.—	

Nie objęto preliminarzem spodziewanych subwencji.

STRZEŻCIE SIĘ GRUŹLICY

i innych zakaźnych chorób w MLEKU!

Aparat wynalazku prof. Stassano niszczy bezwzględnie wszystkie chorobotwórcze bakterie w mleku nie zabijając przy tym witamin. Dlatego jedynie zdrowym, pełnowartościowym pokarmem jest

MLEKO STASSANIZOWANE

Z MLECZARNI

MIEJSKIEGO ZAKŁADU APROWIZACYJNEGO
LWÓW • Ul. Bema 11 • Tel. 223-96

Analiza piwa bawarskiego

**CIEMNE
PIWO**

BAWAR
PODWÓJNIE SŁODOWE.

**SPECJALNOŚĆ LWOWSKIEGO
TOW. AKC. BROWARÓW S. A.**

Alkohol . . . 3.49%

Ekstrakt . . . 6.24%

Brzezka podstaw. 12.07%

100 gr. piwa zawiera
1.585 gr. maltozy surow.

100 gr. ekstraktu zawier.
6.407% maltozy surow.

100 gr piwa zawiera
6.266 gr. dekstrozy

100 gr piwa zawiera
4.1370 gr. dekstryln

Piwo podwójnie słodowe jest doskonałe i chętnie przez chorych w Lecznicy w Hołosku W. używane

FINKELSTEIN i FEHL

Lwów, Słoneczna 47. Tel. 103-40

hurtowne składy żelaza betonowego, blachy czarnej i ocynkowanej, dźwigarów I i U, stali „Isteg“, rur i łączników do tychże, artykułów instalacyjnych i sanitarji oraz wszelkich żelaznych materiałów budowlanych

Osobny dział sprzedaży cementu.

Dostawa wagonowa wprost z hut oraz mniejszych ilości ze składu.

LECZNICA W HOŁOSKU

KOŁO LWOWA

Lwowskiego T-wa Walki z Gruźlicą

Telefon 236-30 o p. Lwów 23.

Położona wśród lasów szpilkowych 3 km od Lwowa,
360 m ponad poziom morza.

Dyrektor i Prymariusz:

DR. LESŁAW WĘGRZYNOWSKI.

Pięć pawilonów, czterech stałych lekarzy, cztery pielęgniarki,
łóżek 154. — Opłata 11 zł dziennie (z opieką lekarską), ubogim
udziela się zniżek po uprzednim wniesieniu umotywowanego po-
dania. Oddział zniżkowy 7 zł.

Na żądanie pokoje osobne.

Posiada prawo przyjmowania funkcjonariuszy rządowych, woj-
skowych i kolejowych na podstawie karty skierowania względnie
asygnat. Inwalidów, członków Ubezpieczalni Społecznych i ZUPU
na podstawie asygnat.

Elektryczne oświetlenie, woda bieżąca, centralne ogrzewanie.

Lecznica posiada dwa oddziały, a to: Oddział chorób wewnętrz-
nych oraz oddział gruźlicy jawnej. Na oddział wewnętrzny
przyjmowani są chorzy na wszelkie choroby wewnętrzne z wy-
jątkiem chorób zakaźnych, w szczególności nie gruźlicze sprawy
płucne, nieżyty oskrzeli, ropnie płuc, astma i tym podobne. Po-
nadto ozdrowieńcy wymagają odżywienia i wzmocnienia.

Na oddział gruźliczy przyjmuje się wszelkie postaci gruźlicy.
Chorych, nie rokujących żadnej nadziei wyzdrowienia względnie
poprawy, nie przyjmują się. Dzieci poniżej lat 8-miu tylko w to-
warzystwie osób starszych.

Cena ogłoszeń w „Ruchu Przeciwgruźliczym“ (nakład 2000 egz.).
Cała strona 100 zł, $\frac{1}{2}$ str. 55 zł, $\frac{1}{4}$ str. 30 zł, $\frac{1}{8}$ str. 17 zł 50 gr
 $\frac{1}{10}$ str. 10 zł.